

Riksbankens finansmarknadsstatistik FMR 2003 FM5001

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	3
A.1 Ämnesområde	3
A.2 Statistikområde	3
A.3 SOS-klassificering	3
A.4 Statistikansvarig	3
A.5 Statistikproducent	3
A.6 Uppgiftsskyldighet	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	4
A.8 Gallringsföreskrifter	4
A.9 Internationell reglering	4
9.1 EU-reglering	4
9.2 Övrig internationell reglering	5
A.10 Syfte och historik	5
A.11 Statistik användning	6
A.12 Uppläggning och genomförande	6
A.13 Internationell rapportering	7
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	7
B Kvalitetsdeklaration	8
B.0 Inledning	8
B.1 Innehåll	9
1.1 Statistiska målstorheter	9
1.1.1 Objekt och population	9
1.1.2 Variabler	11
1.1.3 Statistiska mått	11
1.1.4 Redovisningsgrupper	11
1.1.5 Referenstider	12
1.2 Fullständighet	12
B.2 Tillförlitlighet	13
2.1 Tillförlitlighet totalt	13
2.2 Osäkerhetskällor	13

2.2.1	Urval	13
2.2.2	Ramtäckning	13
2.2.2	Mätning	13
2.2.4	Svarsbortfall	13
2.2.5	Bearbetning	14
2.2.6	Modellantaganden	14
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	15
B.3	Aktualitet.....	15
3.1	Frekvens	15
3.2	Framställningstid	15
3.3	Punktlighet	15
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet	16
4.1	Jämförbarhet över tiden	16
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	17
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	17
B.5	Tillgänglighet och förståelighet.....	17
5.1	Spridningsformer	17
5.2	Presentation	18
5.3	Dokumentation	18
5.4	Tillgång till primärmaterial	18
5.5	Upplysningstjänster	18

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Finansmarknad.

A.2 Statistikområde

Övrigt.

A.3 SOS-klassificering

Produkten ingår ej i Sveriges officiella statistik.

A.4 Statisticiansvarig

Myndighet/organisation:

Sveriges riksbank
Avdelningen för penningpolitik
103 37 STOCKHOLM

Postadress:

Besöksadress:

Kontaktperson:

Telefon:

Telefax:

E-post:

Brunkebergstorg 11

Maria Eriksson

08-787 00 00

08-21 05 31

förnamn.efternamn@riksbank.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation:

Statistiska centralbyrån
Enheten för finansmarknadsstatistik
Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
Karlavägen 100

Postadress:

Besöksadress:

Kontaktperson:

Telefon:

Gruppteleson Finansmarknadsstatistik:

Telefax:

E-post:

Grupp-E-post Finansmarknadsstatistik:

Christina Ekblom

08-506 940 00

08-506 942 40

08-661 52 61

förnamn.efternamn@scb.se

fmr@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt 6 kap. 9§ lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (Riksbanken).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

Statistiksekretessen regleras i 9 kap. 4§ sekretesslagen (1980:100) och innebär i huvuddrag att statistikuppgifter som kan hänföras till ett enskilt institut inte får lämnas ut. Enligt 14 kap. 4§ samma lag kan emellertid sekretess till skydd för den enskilde helt eller delvis efterges av den enskilde själv.

A.8 Gallringsföreskrifter

Riksbanken är ansvarig för arkivering enligt tillämpliga arkivbestämmelser. SCB förbereder för arkivering och överlämnar årligen till Riksbanken material som skall arkiveras. Grunddata och andra register bevaras digitalt och konverteras av SCB till det format som Riksarkivet fastställt. Ifyllda blanketter och annat primärmaterial som tillhör uppdraget skall på Riksbankens begäran gallras av SCB i enlighet med gällande arkivbestämmelser. Erfordras Riksarkivets tillstånd till gallringen skall detta inhämtas av Riksbanken. Publikationer och lämnade rapporter bevaras på papper och överlämnas till Riksbanken. Metod- och systemdokumentation bevaras enligt SCB:s rutiner. Diarieförda handlingar bevaras också enligt SCB:s rutiner.

Det innebär bl.a. att

- pappersblanketter kan gallras så fort data förts över till SCB:s datasystem för Riksbankens finansmarknadsstatistik (det s.k. FMR-systemet). Övrigt s.k. primärmaterial, dvs. gamla versioner av indata i FMR, ska sparas i FMR-systemet minst två år,
- senaste versionen av indata på institutnivå per period (s.k. grunddata) ska arkiveras digitalt av SCB och levereras till Riksbanken, som sparar det för "all framtid".

Därutöver har SCB i samråd med Riksbanken beslutat att

- standardiserade leveransvariabler/leveranser arkiveras digitalt och lämnas till Riksbanken, som sparar det för "all framtid".

Dessutom skall varje institut som lämnar uppgifter elektroniskt spara en undertecknad kopia av rapporten i läsbar form i minst två år efter utgången av den rapportperiod som uppgiften avser. Även kopior av rättelser och andra ändringar av lämnade uppgifter som institutet gör skall undertecknas och sparas i minst två år. Detta i enlighet med Riksbankens föreskrifter och allmänna råd RBFS 1997:5, 2001:2 och 2003:2.

A.9 Internationell reglering

9.1 EU-reglering

Finansmarknadsstatistik avseende monetära finansinstitut regleras av Council Regulation (EC) No 2533/98 of 23 November 1998 - concerning the collection of statistical information by the European Central Bank (ECB). Den specificeras mer noggrant i guideline ECB 2003/2 och i förordning om konsoliderade

balansräkningar för monetära finansinstitut ECB/2001/13.

9.2 Övrig internationell reglering

Rapport över Utländska Tillgångar och Skulder (RUTS) regleras i Bank for International Settlements (BIS) "The Guide to the International Banking Statistics" (July 2000).

Derivatstatistik regleras i Bank for International Settlements (BIS) "Guidelines for semi-annual OTC derivatives statistics" (June 2002).

Statistiken avseende Special Data Dissemination Standards (SDDS) regleras i International Monetary Funds (IMF) "Guide to the Special Data Dissemination Standard".

A.10 Syfte och historik

Riksbanken har sedan lång tid tillbaka tagit fram statistik över svenska monetära finansinstitut (MFI) och de finansiella marknaderna, s.k. finansmarknadsstatistik. Uppgifterna samlas i huvudsak in månadsvis. Vissa uppgifter insamlas endast kvartals- och halvårsvis.

Statistiken ger en bild av den övergripande strukturen av

- MFI:s tillgångar och skulder
- utvecklingen av penningmängd och kreditgivning (in- och utlåning)
- värdepappersmarknaden
- land- och valutafördelning av utländska tillgångar och skulder
- OTC-derivat

Finansmarknadsstatistiken (balansstatistiken) har existerat under större delen av 1900-talet. Från juni 1977 t.o.m. december 1994 producerades den av SCB på uppdrag av Finansinspektionen (tidigare Bankinspektionen). Därefter övertogs produktionen av Riksbanken i januari 1995, för att per mars 2003 återigen hamna hos SCB, nu på uppdrag av Riksbanken.

Uppgifter om bostadsinstitutens upplåning har samlats in av Riksbanken från 1989 till mars 2003 då SCB tog över på uppdrag av Riksbanken.

Uppgifter om certifikatprogram på den svenska marknaden har samlats in sedan december 1985, obligations- och förlagslåneemissioner sedan januari 1996. Per mars 2003 tog SCB över på uppdrag av Riksbanken.

Uppgifter om individuellt pensionssparande (RIPS) har samlats in sedan 1994 och regleras i Lag om individuellt pensionssparande (1993:931). RIPS är ett långsiktigt sparande med rätt till skatteavdrag. Statistiken har producerats på Riksbanken fram till rapporteringen per mars 2003 då SCB tog över på uppdrag av Riksbanken.

Vissa tidsserier i rapportering av utländska tillgångar och skulder (RUTS) har samlats in från banker sedan 1978. Statistiken har under 80-talet utvecklats med uppdelningar på länder och valutor. Den har producerats av Riksbanken fram till rapporteringen per mars 2003 då SCB tog över på uppdrag av Riksbanken.

Uppgifter till BIS derivatstatistik har samlats in sedan 1998 och har producerats av Riksbanken fram till rapporteringen per juni 2003 då SCB tog över på uppdrag av Riksbanken.

Tidigare hade kreditaktiebolag och finansbolag olika lagstiftningar, men fr.o.m. den 1 januari 1994 infördes lagen om kreditmarknadsbolag, vilken omfattar bolag som tidigare var kreditaktiebolag eller finansbolag. Den 1 juli 1997 ersattes denna av lagen om finansieringsverksamhet, varvid även ekonomiska föreningar gavs möjlighet att bedriva finansieringsverksamhet. Benämningen kreditmarknadsbolag ersattes härmed med kreditmarknadsföretag.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken har ett stort användningsområde och många användare. Statistiken utgör bl.a. ett viktigt underlag i finans- och nationalräkenskaperna. Riksbanken använder den för att följa utvecklingen på kapital-, valuta- och kreditmarknader. Europeiska Centralbanken (ECB) och Bank for International Settlements (BIS) är också stora användare av statistiken liksom forskare, journalister och studenter. Därutöver används statistiken av de rapporterande instituten själva för bl.a. marknadsanalyser.

A.12 Uppläggning och genomförande

Balans- och emissionsstatistik redovisas månadsvis. Statistiken bygger på uppgifter hämtade ur MFI-blanketten, som regleras av Riksbankens författningssamling, RBFS 2001:2 t.o.m. november 2003 samt RBFS 2003:2 fr.o.m. december 2003, emissionsrapporterna och upplåningsspecifikationen som regleras i RBFS 1997:5. MFI-blanketten lämnas in månadsvis av de institut som tillsammans har en balansomslutning som uppgår till minst 95 procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning. De övriga instituten lämnar istället en statistikrapport för varje kvartal som SCB använder som underlag för imputering mellanliggande månader. Avgränsningen mellan 95 procent (månadsvis) och 5 procent (kvartalsvis) avgörs för varje kalenderår med hänsyn till förhållandena den 30 september närmast föregående år.

RIPS- och RUTS-statistiken redovisas kvartalsvis. RIPS rapporteras av pensionssparinstitut, dvs. institut med Finansinspektionens tillstånd att bedriva pensionssparrörelse såsom banker, värdepappersbolag, företag som har tillstånd att bedriva värdepappersrörelse och utländska värdepappersföretag med filial i Sverige. RUTS rapporteras av svenskägda banker (inklusive dotterbanker och filialer verksamma i utlandet) samt utlandsägda banker verksamma i Sverige med betydande positioner mot utlandet. RUTS-populationen ses över per september varje år. Rapporteringen av RIPS och RUTS regleras i RBFS 1997:5.

Derivatstatistiken samlas halvårsvis in från de fyra storbankerna på konsoliderad nivå, dvs. inklusive dotterbanker och filialer i utlandet, för BIS räkning.

Därutöver inhämtas vissa uppgifter från Riksgäldskontoret, Riksbanken, Finansinspektionen samt annan ekonomisk statistik från SCB.

All statistik samlas in elektroniskt via FMR-systemet. Statistiken är en snabbstatistik, vilket innebär att SCB kan göra revideringar av värden i efterhand. Statistiken innehåller inga bokslutsdispositioner, vilket gör att uppgifterna inte blir fullt jämförbara med den statistik som bygger på uppgifter som lämnas efter bokslut.

A.13 Internationell rapportering

Till ECB levereras månadsvis och kvartalsvis balansstatistik (ställnings- och förändringsvärden) enligt ECB:s förordning ECB 2001/13, och emissioner, enligt ECB:s guideline ECB/2003/2. Leveranser sker elektroniskt via GESMES-filer¹.

Till IMF levereras månadsvis underlag till International Financial Statistics (IFS) i Excelformat via e-post. Uppgifter till IMF:s SDDS-statistik levereras till Riksbanken i Excelformat via e-post och publiceras på Riksbankens hemsida. SDDS-rapporteringen sker enligt IMF:s ”Guide to the Special Data Dissemination Standard”.

Till OECD levereras månadsvis penningmängdsuppgifter i Excelformat via e-post.

Rapporteringen till IMF och OECD grundar sig på en överenskommelse med Riksbanken.

Till BIS levereras kvartalsvis uppgifter om utländska tillgångar och skulder enligt BIS ”The Guide to the International Banking Statistics” (July 2000), samt halvårsvis uppgifter om OTC-derivat enligt BIS ”Guidelines for semi-annual OTC derivatives statistics” (June 2002). Leveranser sker elektroniskt via GESMES-filer.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Riksbankens tillgångar och skulder samlas in och levereras till ECB fr.o.m. 2004.

Omvärderingar samlas in fr.o.m. juli 2004 avseende juni 2004.

---

¹ GESMES (Generic Statistical Message) har utvecklats inom ramen för internationellt samarbete. Det är ett självbeskrivande format, dvs. en fil som lagras i GESMES-format innehåller sin egen beskrivning (metadata och processdata).

Den räntestatistik som Sveriges riksbank idag samlar in, läggs över på SCB fr.o.m. juni 2004. En mer omfattande räntestatistik samlas in fr.o.m. augusti 2005.

Under 2004 genomförs undersökningen BIS Triennial Survey avseende derivat. Den genomförs vart tredje år.

BIS derivatstatistik utökas med Credit Default Swaps (CDS) med nedbrytningar på rating, löptid och underliggande instrument. Uppgifter per december 2004 ska levereras i mars 2005.

Uppgifter om icke monetära värdepappersbolags (OFI) tillgångar och skulder levereras till ECB fr.o.m. 2004.

Structural Statistical Indicator (SSI) börjar levereras till ECB under 2004.

RUTS ses över per juni 2005 med utökad population, riskrapportering och omstrukturering av landgrupper.

Leverans av uppgifter till Riksbanken för publicering på OM:s hemsida upphör per januari 2006.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Sveriges riksbank (Riksbanken) har sedan lång tid tillbaka tagit fram statistik över svenska monetära finansinstitut (MFI) och de finansiella marknaderna, s.k. finansmarknadsstatistik. Statistiken är en snabbstatistik och uppgifterna samlas i huvudsak in månadsvis. Vissa uppgifter samlas dock in kvartals- och halvårsvis. Uppgifterna avser ställningsvärden och förändringsvärden.

Statistiken ger en bild av den övergripande strukturen av

- MFI:s tillgångar och skulder
- utvecklingen av penningmängd och kreditgivning (in- och utlåning)
- värdepappersmarknaden
- land- och valutafördelning av utländska tillgångar och skulder
- OTC-derivat

Riktlinjer för produktionen är att insamlade data skall kontrolleras så långt som erfordras för att säkerställa att statistiken är tillförlitlig på den aggregerade nivån. För huvudposterna skall kvaliteten vara hög och minst motsvara de krav som ställs på den officiella statistiken. Rutinerna i insamlingen och sammanställningen av statistiken t.ex. bortfallshantering, påminnelser, m.m., skall motsvara vedertagen god statistikpraxis.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Produkten FMR har ett antal populationer. Populationerna överlappar till stor del varandra men vissa skillnader finns. De centralaste är MFI, RUTS och RIPS men samtliga populationer presenteras närmare nedan.

MFI populationen består av svenska² monetära finansinstitut (MFI) och deras filialer i utlandet. MFI definieras som finansiella företag med verksamhet att ta emot inlåning och/eller nära substitut till inlåning från andra än monetära finansinstitut och som för egen räkning ger krediter och/eller placerar i värdepapper. Som MFI räknas centralbanker (sektor³ 211), banker (sektor 212), bankfilialer till banker i utlandet (sektor 213), bostadsinstitut (sektor 214), andra monetära kreditmarknadsföretag (sektor 215), monetära värdepappersfonder (sektor 216), monetära värdepappersbolag och fondkommissionärer (sektor 217) samt övriga monetära finansinstitut (sektor 219).

Bara ett begränsat antal uppgifter inhämtas under 2003 från Riksbanken (sektor 211) då SCB vid denna tidpunkt ännu inte har tagit över insamlingen av balansräkningsstatistik avseende Riksbanken. När det inte särskilt påtalas avser därför MFI-populationen här MFI förutom Riksbanken⁴.

Under 2003 samlas inga uppgifter in från monetära värdepappersfonder trots att de tillhör MFI-populationen. Detta beror främst på att denna sektor är så pass liten sett till totala MFI att skillnaden mellan att samla in eller inte är försumbar⁵.

Riksbanken tillhandahåller en förteckning över de institut som räknas till MFI-populationen.

I **RIPS** populationen ingår samtliga institut som innehar Finansinspektionens särskilda tillstånd att bedriva pensionssparrörelse (IPS) i Sverige. Finansinspektionen sammanställer en förteckning över samtliga institut med detta tillstånd och vidarebefordrar denna till SCB.

Emissionsstatistikens population består av samtliga MFI-institut som innehar Finansinspektionens tillstånd att emittera värdepapper på den svenska marknaden för egen eller för annans räkning. Uppgifter om tillstånd återfinns på Finansinspektionens hemsida.

---

² Med svenska avses institut verksamma inom Sveriges gränser.

³ Sektorindelning sker enligt INSEKT 2000 = Standard för institutionell sektorindelning

⁴ Det som här benämns MFI avser alltså i huvudsak det som brukar kallas för OMFI (Other Monetary Financial Institutions), dvs. MFI förutom centralbank.

⁵ Bedömningen baseras på Finansinspektionens kvartalsvisa insamling av investeringsfonder.

Populationen för **Upplåningsspecifikationen** (6099) består av de MFI-institut som enligt bolagsordningen har till huvuduppgift att finansiera bostäder (dvs. bostadsinstitut, sektor 214, ovan).

RUTS populationen består av svenskägda banker (inklusive dotterbanker och filialer verksamma i utlandet) samt utlandsägda banker verksamma i Sverige med betydande positioner mot utlandet. Fastställandet av RUTS-populationen utgår från de institut i sektor 212 "Banker (utom centralbanker)" och deras eventuella filialer i utlandet samt sektor 213 "Bankfilialer till banker i utlandet" med betydande positioner mot utlandet. Kontroll av populationen sker en gång per år avseende förhållandena per 30:e september.

Populationen för **OTC-Derivat** utgörs av de största inhemsägda instituten på derivatmarknaden, vilka i Sverige består av de fyra svenskägda storbankerna. Rapporteringen sker på konsoliderad nivå, dvs. inklusive dotterbanker och filialer i utlandet.

Varje institut (inklusive bankfilialer till banker i utlandet) är en juridisk person med undantag för de monetära värdepappersfonderna som betraktas som skatteobjekt.

Utöver ovanstående inhämtar SCB ett fåtal uppgifter från eller via följande källor:

Från Riksgäldskontoret inhämtas den svenska statsskulden.

Från Riksbanken inhämtas deras tillgångar och skulder samt uppgift över avista valutaflöden vid månadens slut. Även utlandets innehav av statsskuldväxlar inhämtas från Riksbanken.

Från SCB inhämtas livförsäkringsbolagens, AP-fondernas och premiepensionsmyndighetens totala placeringar i penningmarknadsinstrument utgivna av den svenska staten i total valuta. Även en totalsiffra avseende obligationer på den svenska marknaden emitterade av icke-finansiella företag och investmentbolag samt kommuners och landstings totala emitterade obligationer hämtas från denna källa.

Från Finansinspektionen hämtas vissa balans- och resultatposter exempelvis ränteintäkter och kreditförluster för MFI totalt.

1.1.2 Variabler

Varje statistikuppgift som instituten ska rapportera till SCB identifieras med 14 s.k. dimensionsvariabler:

1. Konto: (ställningsvärde eller förändring)
2. Kontoslag: (anger sida i balansräkningen)
3. Kontopost: (anger typ av tillgång eller skuld)
4. Löptid (typ av tidsrelaterade villkor)
5. Ändamål: (för in- och utlåning samt aktier)
6. Säkerhet (underliggande tillgång)
7. Land (där motparten befinner sig)
8. Motpart (typ av sektormotpart)
9. Valuta
10. Värdering (värderingstyp som gäller för objektet)
11. Sort (enhet som antal, summa i kronor eller liknande)
12. Uppgiftslämnare
13. År
14. Period

Varje dimensionsvariabel har en värdemängd med minst två egentliga värden (medlemmar). Dimensionsvariablerna 1-11 kan dessutom innehålla värdet "X" som betecknar "ej specificerat". Idag insamlas uppåt 40 000 kombinationer av ovanstående variabler, men i teorin är betydligt fler kombinationer tänkbara. I blanketterna som uppgiftslämnarna fyller i syns i regel inte variabelkod utan de fyller i celler efter namngivna kolumner och rader.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken presenteras främst i form av ställningsuppgifter men även som antals- och förändringsuppgifter. Förändringsvärden beskriver summan av alla förändringar som skett från senaste rapporteringstillfället till det aktuella rapporteringstillfället och insamlas avseende vissa händelser.

Ställnings- och förändringsvärden samlas i de flesta fall in i tusental kronor.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken presenteras främst utifrån en balansräkningsstruktur innehållande tillgångar och skulder vilka bryts ner på mer eller mindre finfördelade nivåer och motparter. Därutöver särredovisas individuellt pensionssparande, derivatmarknaden, utländska tillgångar och skulder och värdepappersmarknaden.

Part (i många fall detsamma som rapporterande institut) presenteras antingen med hela populationen som en grupp eller för en eller flera speciellt intressanta institutgrupper inom populationen, t.ex. banker, bostadsinstitut och finansbolag. Avseende MFI- populationen presenteras statistiken beroende på statistikleve-

rans antingen inklusive eller exklusive svenska instituts filialer i utlandet.

Motpart finns uppdelat per land eller landgrupp och per institutionell sektor/delsektor. Indelningarna följer INSEKT med skillnaden att utländska motparter specificeras på olika sektorer. Vanliga landindelningar är Sverige, EMU-länder, övriga EU-länder och övriga världen. Vanliga sektorindelningar är dels MFI och dess delsektorer, dels svensk allmänhet⁶ där exempelvis hushåll och icke-finansiella företag kan nämnas.

Tillgång eller skuld kan presenteras i enskild valuta eller valutagrupp. Vanliga enskilda valutor är svenska kronor (SEK), Euro (EUR) och amerikanska dollar (USD). Vanliga valutagrupper är inhemsk valuta, utländsk valuta och total valuta.

Även löptid och säkerhet är centrala indelningsgrunder i statistiken.

In- och utlåning är två mycket centrala poster i statistiken och exempelvis kan nämnas utlåning till svenska hushåll som är en av de viktigaste redovisningsgrupperna. Utlåning till hushåll presenteras som stockuppgifter vid slutet av respektive månad och som specificerade parter finns banker, bostadsinstitut och finansbolag.

Även penningmängden (M0 och M3) är ett mycket central redovisningsmått. M0 definieras som allmänhetens innehav av sedlar och mynt (svenska kronor) och beräknas utifrån riksbankens totala mängd utelöpande sedlar och mynt reducerat med bankers innehav av sedlar och mynt. M3 definieras som allmänhetens innehav av sedlar och mynt (M0), svensk allmänhets inlåning i bank (alla bindningstider exkl. IPS) (all valuta) samt svensk allmänhets innehav av bankcertifikat denominerade i svenska kronor. Bankinlåningen från svensk allmänhet presenterade specificerat på hushåll, icke-finansiella företag och övriga. Bankcertifikat presenteras också separat.

1.1.5 Referenstider

Som referenstidpunkt för ställningsvärden gäller sista kalenderdagen i månad, kvartal eller halvår. Som referensperiod för förändringsvärden gäller hela perioden från föregående till nuvarande referenstidpunkt.

1.2 Fullständighet

Utifrån de ramar Riksbanksuppdraget ger kan statistiken sägas vara en relativt fullständig beskrivning av den svenska finansmarknaden. Ett undantag är

---

⁶ Svensk allmänhet består av sektorerna Kommuner och landsting, Staten utom Riksgäldskontoret, Icke-monetära värdepappersfonder, Finansiella serviceföretag, Finansiella företags icke-vinstdrivande organisationer, Investmentbolag, Icke-monetära kreditmarknadsföretag, Övriga finansinstitut, Icke-finansiell företagssektor samt Hushåll och Hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

ägarinformation gällande certifikat och obligationer som uppgiftslämnarna idag inte har möjlighet att lämna men som Riksbanken och andra användare av statistiken gärna skulle vilja ha.

Därtill kan nämnas att statistiken över bankernas och bostadsinstitutens in- och utlåningsräntor som ingår i publikationen Riksbankens finansmarknadsstatistik under 2003 samlas in och produceras av Riksbanken men publiceras av SCB.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken består av ett antal totalundersökningar, vilket innebär att urvalsfel inte förekommer. Det är dock mycket svårt att veta om samtliga uppgifter är korrekt ifyllda, trots att flera kontroller utförs. Exempelvis kan en inskickad balansräkning gå ihop även om inrapporterade siffror inte är korrekt ifyllda. Detsamma gäller bruttoförändringar under perioden etc. För att minimera felrapportering har Riksbankens föreskrifter och allmänna råd (RBFS) samt kompletterande anvisningar, som finns för varje blankett, utarbetats i samråd med rapporterande institut. Blanketter och anvisningar anpassas kontinuerligt för att fånga upp institutionsförändringar och förändringar på redovisningsområdet. Även detta arbete görs i samråd med rapporterande institut.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer ej.

2.2.2 Ramtäckning

Ramtäckningen är i det närmaste fullständig. En viss risk för undertäckning skulle kunna finnas för nytilkomna institut och utländska filialer som inte startat sin rapportering vid första rapporteringstillfället. Alternativt att det svenska moderbolaget inte meddelar SCB att nya filialer eller dotterbanker i utlandet startas.

2.2.2 Mätning

Majoriteten av rapporterna samlas in elektroniskt. Ytterst få institut (ca 1-3 av totalt ca 270 st.) rapporterar på pappersblankett. För de institut som använder elektronisk inrapportering kontrollerar uppgiftslämnaren själv att uppgifterna i blanketten är konsistenta innan de skickas in till SCB. Konsistensfel av mindre betydelse kan dock förekomma.

2.2.4 Svartsbortfall

Vid första tillfället då resultat skall levereras till kunder kan bortfallet vara 1-3

institut av totalt ca 270 stycken. Dessa inkommer vanligen inom någon månad. I de fall ett institut inte lämnar in MFI-rapporten i tid för leverans, imputeras ställningsvärdet från föregående månad eller kvartal. Detta är likvärdigt med att inga ytterligare finansiella händelser skulle ha skett. För eventuella bortfall av övriga blanketter vidtas ingen bortfallsåtgärd. Sammanfattningsvis bedöms objektsbortfallet som försumbart, då det är alltför litet för att påverka utfallet.

Det partiella bortfallet är okänt. En inskickad balansräkning går alltid ihop men det är ändå omöjligt att veta om uppdelningarna är korrekt gjorda. I enstaka fall kan misstänkas att ett stort värde lagts på ett fåtal poster, exempelvis posten Övrigt, i stället för att specificeras på olika finansobjekt.

2.2.5 Bearbetning

Konsistens- och tidsseriekontroller görs inom respektive blankett. I vissa fall görs även rimlighetskontroller samt avstämning mellan blanketter. Kontroller görs även på den statistik som levereras. Kontakt tas vid behov med uppgiftslämnaren. Uppenbara felaktigheter såsom att stora belopp placerats på fel rad i blanketten upptäcks i regel vid denna typ av granskning. Däremot kan felaktigheter beroende på exempelvis missförstånd från uppgiftslämnaren av vad som skall rapporteras på respektive post passera utan upptäckt.

Statistikleveranser till ECB och BIS kontrolleras även avseende tidsserie, konsistens och rimlighet av mottagarna och kommuniceras tillbaka till SCB.

2.2.6 Modellantaganden

Statistikens huvudblankett, MFI-blanketten, samlas in månadsvis med undantag för de minsta instituten som tillsammans har en balansomslutning som uppgår till högst 5 procent av de rapporteringsskyldiga institutens sammanlagda balansomslutning. Dessa institut rapporterar blanketten kvartalsvis. För dessa institut imputeras ställningsvärdet från föregående kvartal, under mellanliggande månader. Det betyder att för månaderna januari, februari, april, maj, juli, augusti, oktober och november räknas som om inga ytterligare finansiella händelser skulle ha skett för dessa institut. 5-procentgruppens andel av den totala balansomslutningen är dock så liten att denna skattningsmetod inte anses påtagligt ändra utfallet av undersökningen.

Fr.o.m. december 2003 sammanställs och levereras utlåning till motpartssektorn hushåll per ändamål. Denna variabel samlas dock inte in. Istället approximeras ändamålet utifrån till vilken säkerhet som lånet är taget i kombination med långivarens sektortillhörighet och motpartens sektortillhörighet .

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning görs.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistik produceras och levereras månads-, kvartals- och halvårsvis.

3.2 Framställningstid

Balans-, emissions-, och upplåningsuppgifter samlas in månadsvis och ska vara SCB tillhanda senast nionde bankdagen efter referensperiodens slut. Utländska tillgångar och skulder (RUTS) och Individuellt pensionssparande (RIPS) samlas in kvartalsvis och ska vara SCB tillhanda senast den sista i månaden efter referensperiodens slut.

Derivatstatistik samlas in halvårsvis och ska vara SCB tillhanda omkring 45 dagar efter månadsskifte för december och juni.

Framställningstiden på SCB är huvudsakligen mellan åtta och tio arbetsdagar. Ett mindre antal statistikleveranser har längre framställningstid, cirka 20 arbetsdagar.

Nedan följer leverans- och publiceringstidpunkter:

Den månadsvisa balans- och emissionsstatistiken ska vara ECB tillhanda senast den 17:e bankdagen efter referensperiodens slut. Övriga leveranser samt publicering på SCB:s hemsida sker den 19:e bankdagen efter referensperiodens slut.

Kvartalsuppgifter avseende balansstatistik ska vara ECB tillhanda senast den 28:e bankdagen efter referensperiodens slut.

RIPS och RUTS publiceras på SCB:s hemsida den 19:e bankdagen i andra månaden efter kvartalsskifte.

Derivaten bör vara BIS tillhanda senast i mitten av mars respektive september och RUTS två månader efter kvartalsskifte.

3.3 Punktlighet

Leveranserna har följt tidsplanen med bara något enstaka undantag. Publiceringen har följt tidsplanen. För information om leveranser, se avsnitt 5.1

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Innovationerna på kapitalmarknaden har under 80- och 90-talen varit frekventa. Ett tidsseriebrott för den viktiga variabeln ”Utlåning till svensk respektive utländsk allmänhet” inträffade i januari 1992 då utlåningen började redovisas netto dvs. efter avdrag för reserveringar för befarade kreditförluster.

I samband med bildandet av stödbanker 1992 och senare har stora kreditstockar lyfts över från banker till finansbolag och omvänt vilket också orsakat tidsseriebrott.

En källa till osäkerhet vid studier av kreditutvecklingen i utländsk valuta över tiden är devalveringarna i början av 80-talet samt att kronan tillåts flyta fr.o.m. den 19 november 1992 .

1 januari 1996 trädde en ny lagstiftning (1995:1559) i kraft gällande årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag. Lagen innebar en fullständig översyn av rapporteringsunderlaget och första rapporttillfälle enligt den nya lagstiftningen avsåg den 31 januari 1996. Tidsserier för många variabler har kunnat upprätthållas medan andra har brutits.

En ny EU-anpassad standard över institutionella sektorer infördes i statistiken fr.o.m. 1998. Detta kan försvåra jämförelser med uppgifter före 1998.

Under 90-talet har ett antal sparbanker bytt organisationsform till aktiebolag och därför flyttats till gruppen bankaktiebolag vilket gett brott i tidsserien för berörda bankgrupper. Inga ändringar gjordes historiskt för enskilda institut vid fusioner och uppköp eller för grupper då institut byter grupp tillhörighet under 2003.

Fr.o.m. december 2001 (RBFS 2001:2) ändrades redovisningen vid rapportering av utlåning till att avse utlåning före reserveringar för befarade kreditförluster. Summa tillgångar (balansomslutningen) redovisas emellertid exklusive dessa reserveringar avseende hela tidsserien.

Finansbolag blev klassade som monetära finansinstitut i december 2001. Monetära värdepappersbolag ingår i MFI-populationen fr.o.m. mars 2003.

Fr.o.m. december 2003 klassas värdepapper efter löptid och inte som tidigare efter instrumenttyp.

RUTS har under början av 80-talet utökats med fördelning på alla länder samt större valutor. Den konsoliderade RUTS samlades in halvårsvis till 1999 då den blev kvartalsrapport.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Olika blanketter rapporteras av olika institutpopulationer vilket gör en jämförelse mellan blanketterna svår. T.ex. går det inte att på totalnivå jämföra inlåning på konto i RIPS med samma post i MFI-rapporten eftersom RIPS rapporteras av institut med särskilt tillstånd att bedriva pensionsparörelse. Även emissionsrapporterna rapporteras av institut med särskilda tillstånd vilket gör en jämförelse med emissionerna i MFI-rapporten omöjlig på totalnivå. RUTS som rapporteras endast av de banker som har betydande positioner mot utlandet blir inte riktigt jämförbar med MFI-rapporten på totalnivå.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Denna statistik innehåller inte bokslutsdispositioner. Den är därför inte fullt jämförbar med annan statistik som bygger på bokslut, t.ex. finansiella företag, årsbokslut (FM0402).

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras i publikationen Riksbankens finansmarknadsstatistik som går att finna på SCB:s hemsida, www.scb.se under Statistik efter ämne/Finansmarknad.

Delar av statistiken publiceras också i SSD. Produkten FM0401 (Banker och kreditmarknadsföretag, tillgångar och skulder) publiceras på SCB:s hemsida, www.scb.se.

Därutöver skickas statistikleveranser till:

- Europeiska Centralbanken (ECB), www.ecb.int. Materialet levereras i GESMES-filer men publicerades inte under 2003.
- Bank for International Settlements (BIS) som underlag till bl.a. publikationen The Quarterly Review. Publikationen går att finna på BIS hemsida, www.bis.org. Materialet skickas i GESMES-filer.
- International Monetary Fund (IMF) som underlag till publikationen International Financial Statistics. Publikationen går att finna på IMF:s hemsida, www.imf.org. Materialet levereras i Excelformat via mail.
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Leveranser sker via e-post i Excelformat och siffrorna går att finna på OECD:s hemsida, www.oecd.org.
- OM (OMX), Optionsmäklarna (OM blev under 2003 OMX genom en sammanslagning av OM och HEX). Materialet levereras via e-post i Excelformat till

Sveriges riksbank som i sin tur lägger ut det på OM:s hemsida. Statistiken är endast tillgänglig för OM:s medlemmar.

- Sveriges riksbank, som publicerar s.k. SDDS-statistik (Special Data Dissemination Standard). Leveransen sker via e-post och statistiken publiceras på Sveriges riksbanks hemsida, www.riksbank.se.

5.2 Presentation

Statistiken redovisas i form av text, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

FMR-statistikens fullständiga variabeluppsättning bland mycket annat finns dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem SCBDOK. Dokumentationen finns tillgänglig på SCB:s hemsida, www.scb.se. Mer detaljerad information samt uppgifter om statistiken i form av regelverk, population och blanketter finns på Finansmarknadsstatistikens hemsida, www.fmrwebb.scb.se.

5.4 Tillgång till primärmaterial

För de uppgifter som SCB samlar in för finansmarknadsstatistiken gäller absolut sekretess enligt 9 kap. 4§ sekretesslagen (1980:100). Det innebär att SCB inte får lämna ut statistikuppgifter från enskilda företag. Sekretessen iakttas mot enskilda personer, företag och andra statliga myndigheter. Sekretesslagen inskränker alltså allmänhetens rätt att ta del av denna typ av allmänna handlingar som normalt gäller för myndigheter enligt Tryckfrihetsförordningen.

Undantaget är Sveriges statistiska databaser (SSD) där viss primärstatistik presenteras efter skriftlig överenskommelse med uppgiftslämnarna.

5.5 Upplýsningstjänster

Aktuella kontaktuppgifter finns på finansmarknadsstatistikens hemsida www.fmrwebb.scb.se, under Kontakta oss.